
REDACTIONEEL

Binnen branden de kaarsen en buiten is het guur en koud. Goede tijden voor de straatkrantverkopers las ik vandaag in een van de dagbladen. Broederlijk staan zij naast de straatmuzikanten uit Moskou, als we de journalist van het artikel mogen geloven. De verschrikkingen van een natuurramp met de vele doden, gewonden en daklozen doen ons het eigen leed even vergeten.

De maand december is ondanks een dergelijke rampspoed voor velen een heerlijke tijd van samenzijn en het uitdelen en ontvangen van presentjes. De leden van de NVSPV ontvangen binnenkort ook een cadeau. Het 25-jarig jubileum is groots gevierd en wederom betekent dit dat er een boek op de deurmat zal vallen. De leden die aanwezig waren op het congres hebben het natuurlijk al gelezen, zij konden het 9 of 10 december in ontvangst nemen. Het congres *Sociale psychiatrie & verpleegkunde, een brede aanpak in 2004* ligt alweer enkele weken achter ons. In dit nummer staan we uitgebreid stil bij alle evenementen die plaatsvonden.

Maar eerst natuurlijk hartelijke felicitaties aan het adres van het bestuur en het administratiebureau van onze vereniging. Het was voor heel veel mensen een gedenkwaardig jaar. Heugelijk is het feit dat het bestuur erin is geslaagd de inhoud van het vak telkens weer opnieuw naar voren te brengen. Verpleegkundigen werken al bijna een eeuw in de sociale psychiatrie van het GGZ veld. Vakinhoudelijke, organisatorische en maatschappelijke veranderingen hebben accenten verlegd die door opleidingen werden verwerkt in een nieuw curriculum. Zo was het, zo is het en zo zal het waarschijnlijk wel blijven. Het nieuwe beroepsdeelprofiel staat op de site en toont wat ons te doen staat in de sociale psychiatrie. Voor het overgrote deel neemt de beroepsgroep die taken ook op zich. Menige inleider op de regionale studiemiddagen en het congres spraken met lof over die betrokken SPV-en die zo'n duidelijke plek in het GGZ veld innemen. Het veld in de 1e en de 2e lijn waar bemoeizorg en vermaatschappelijking doorklinken. Lof is mooi en verdiend, maar we zullen zien of werkgevers die waardering straks in klinkende munten gaan uitbetalen als de opleiding niet meer gefinancierd wordt vanuit OC& W.

Een ander heugelijk feit is dat GGZ-Nederland met een visiedocument aangeeft over welke speerpunten de lidinstellingen zich hebben uitgesproken. Het heet geen sociale psychiatrie maar kom nu toch, preventie, vermaatschappelijking en bemoeizorg kan het nog socialer? Ja, dat kan, als we dan ook de wijken en de buurten intrekken waar al dit soort problemen ontstaan, en gaan, of blijven samenwerken met andere betrokkenen. Dit zijn zo de ingrediënten waarmee we dit jaar zullen besluiten. Als deze SP bij u op de mat valt is het nieuwe jaar al ingetreden. De redactie wenst u een goed 2005 toe. Wij bieden u dit nieuwe jaar opnieuw de kans om uw vakgenoten te laten delen in uw bijzondere sociaal psychiatisch verpleegkundige praktijken.

M. Morsman greep het 25-jarig jubileum aan om terug te blikken op bijna een eeuw sociaal psychiatische verpleegkunde, zoals het was. Volgens Morsman is de ontwikkeling van de SPV niet los te zien van de historische context. In vogelvlucht neemt hij ons mee omdat hiermee de maatschappelijke relevantie van een verpleegkundig specialisme in de sociale psychiatrie duidelijk wordt. Op het congres, maar ook in dit nummer is GGZ-Nederland aanwezig. Mevrouw Van Es, voorzitter van GGZ Nederland, sprak ons toe tijdens het congres. Zij nodigt uit tot een discussie, maar ook tot verheldering wie, waar, in welk domein werkt.

Zij refereert hierbij aan het visiedocument dat in november van dit jaar is verschenen. Zij werd door **I. van der Padt** en **A. Cremers** geïnterviewd voor dit blad. Ook in dit interview kwam het visiedocument uitgebreid ter sprake. **I. van der Padt** schreef het artikel. Om de lezer ter wille te zijn en een verhelderende discussie in 2005 daadwerkelijk mogelijk te maken, plaatsen we in deze uitgave een artikel *Poldermodel* door **A. Cremers**, waarin de oorspronkelijke samenvatting van het visiedocument "*De Krachten Gebundeld*" is afgedrukt. Zo weten we allemaal waar we het over hebben. De toekomstvisie van GGZ Nederland wordt getoetst aan de inhoud van de SPV-opleiding. We hebben er afgelopen jaar tijdens de studiedagen uitgebreid kennis mee gemaakt. Met andere woorden, liggen we op dezelfde lijn? Wat mogen wij van onze werkgever verwachten voor de komende jaren? Eindelijk blijkt er weer ruimte en aandacht voor een vakinhoudelijke discussie. Dat belooft veel goeds voor de komende jaren, al is het alleen al omdat papier geduldig is. Maar meer nog omdat uit het document duidelijk wordt dat sociale psychiatrie blijft!

Op 9 en 10 december werd de 25e verjaardag van de NVSPV afgesloten in Amsterdam met het tweedaagse congres *Sociale psychiatrie & verpleegkunde, een brede aanpak in 2004*. Tussen dag één en twee was er feest in de kerk De Duif. De kerk van Huub Oosterhuis waar het altijd draaide om maatschappelijke vraagstukken. Op de muzikale tonen van Soul Nurse met oud bestuurslid Jan Ravestein als drummer, werd de dansvloer bezet door jong en oud. **O. Kastelein** was toeschouwer, bezag alles en maakte een compact verslag van de sociale psychiatrie zoals het is.

Els Noorlander gaat in op een groep mensen met ernstige problemen die buiten beeld blijft. Wat doen we met 800.000 alcoholisten die vergeten dreigen te worden? De behandeling is volgens Noorlander vaak een zaak van lange adem, maar zeker niet hopeloos. Voor de ongelovigen illustreert zij dit met drie casussen. Uit het Nemesis onderzoek blijkt dat verslaving de tweede plaats inneemt op de ranglijst van meest voorkomende psychiatrische problemen. Deze stille groep valt dus onder de zorgwekkende zorgmijders, er is nog heel wat werk aan de winkel.

Het is druk in Mediaan.

Er wordt verslag gedaan van de twee laatste studiemiddagen. *Andrea Tuenter* en *Onno Kastelein* doen verslag van het symposium van de Saxion Hogeschool in Enschede waar alles draaide om beeldvorming en preventie. *Michel van Dijk* is verbaasd dat er tijdens het symposium in Breda (de Avans Hogeschool) over vermaatschappelijking met geen woord wordt gerept over de moord op Theo van Gogh. Amsterdam brandt en Breda doet wat het zich had voorgenoemen te doen. We worden de rest van het jaar steeds weer gewaarschuwd: *Nederland Is Te Dik*. Het is een gedachte die langzaam maar zeker overal opgeld doet. Veel voedingsmiddelen krijgen een 'light' versie. Sportscholen en afvalclubs verdienen goudgeld, diëtisten gaan zich therapeutisch oriënteren, de drogist vervangt bakker en groenteman. Een slim reclamebureau weet er een karikatuur van te maken, en over de catwalk zwijgen we beter. Al met al weet zo'n beetje elke marktsector wel zijn slaatje te slaan uit combinatie Voeding en Dwang. *Deidre Tielens* zet de pathologie rondom eten als obsessieve compulsieve stoornis op een rijtje.

December is een tijd om samen te zijn, als je er zelf niet zo over denkt, dan zijn het wel de burens die deze betekenis als sigarettenrook aan je opdringen. De gedachte is dat de rust van het samenzijn ruimte biedt voor reflectie. Ruimte is één ding, informatie die deze reflectie voedt, heel wat anders. *Bauke Koekkoek* uit zich verbolgen over het geromantiseerde beeld van de SPV dat spreekt uit de recensie die A. Cremers schreef over het boekje *ga weg, ik heb je nodig* van Gerard Lohuis. *Anouska Cremers* reageert. B. Koekkoeks kritiek betreft de beeldvorming van SPV-en wiens identiteit al zo onduidelijk is. Ook in het visiedocument wordt dit weer genoemd.

Identiteitsproblemen rondom de SPV bestaan misschien wel omdat zowel de vraagstelling als het antwoord gezocht worden in een beperkt en belast betekenisgebied. Vraag en antwoord hebben hun betekenis verloren, zoals na eindeloze herhaling van een woord enkel nog een vreemde klank overblijft. Tijd voor iets nieuws dus.

Omdat er zoveel andere stukken liggen is er plaats voor één literatuurbespreking van de hand van *Onno Kastelein* over Autisme Spectrum Stoornissen bij normaal begaafde volwassenen.

In *Dichterbij* schrijven *Gerard Lohuis*, *Marlieke de Jonge* en *Paul Hemels* over verschillende werelden.

In *Uit den Lande* tilt **Jos van der Lans** de identiteitsvraag naar een andere orde en biedt daarmee de mogelijkheid om de kleingeestigheid van de disciplinestrijd te overstijgen. Hij schrijft over het 'Paternalismesyndroom' als gevolg van Milikowski's proefschrift en het 'Geiten-Wollen-Sokken-syndroom als resultaat van Achterhuis' inzichten omtrent de communicerende vaten 'vraag en aanbod'. Hij plaatst deze in een cultuurhistorisch kader waarbinnen kritisch gekeken kan worden naar het huidige werkveld. Afstand-nabijheid is vooral een probleem van de hulpverlener. Van der Lans laat zien hoe een beweging naar binnen langzaam weer een beweging naar buiten wordt. Een sociale psychiatrie die was, is en blijft.

Anouska Cremers
Ivonne van der Padt